

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Art. III. Solvuntur Objectiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-84303)

tunt: quod omnes homines possunt, si velint; quia illud lumen omnem hominem illuminat, venientem in hunc mundum. Ecce dicit, omnes posse, si velint: & tamen est evidens, non omnes id facere; ergo plures habent tantum gratiam sufficientem, iterum de dono perseverantie. c. 9. circa illum textum: *V&e tibi Corozaim &c. ait. Facile est quippe infidelitatem accusemus Iudeorum, de libera volante venientem, qui factis apud se tam magnis virtutibus credere noluerunt.*

Idem S. Doctor l. 1. Retract. c. 22. ait. In potestate quippe hominis est, mutare in melius voluntatem: sed ea potestas nulla est, nisi à DEO detur, de quo dictum est: *Dedit ei potestatem filios DEI fieri: atqui potestas, ut quis fiat filius DEI, est per gratiam: ergo in potestate hominis est, uti gratia, vel non uti, cùm autem homo sèpius è non utatur, sèpe manet gratia tantum sufficientis.* Idem l. 3. de lib. arb. c. 16. sic habet: *Ex eo igitur, quod non accepit, nullus reus est: ex eo vero, quod non facit, quod debet, justè reus est. Debet autem, si accepit, & voluntatem liberam, & sufficientissimam facultatem.* Iterum l. 1. ad Simplicianum q. 2. occasione illius textus Apostoli: *Non volentis, neque currentis, sed miserentis est DEI.* ad Rom. 9. v. 16. sic ait. *Noluit ergo Esau, & non cœcurrit: sed eti⁹ voluisset, & cœcurisset, DEI adiutorio pervenisset, qui ei etiam velle, & currere, vocando p̄staret, nisi vocatione contempta reprobis feret.* Ecce perditio miseri huius hominis attribuitur ejus nolitioni, & contemptui vocationis, quam si sequi voluisset, etiam pervenisset: adeoque vocatione auxilium sufficientis fuit. Rursum idem S. Pater l. 1. de p̄dest. SS. c. 16. ait: *Vocat enim DEUS p̄destinatos multos filios suos, ut eos faciat membra p̄destinati unici Filii sui, non ea vocatione, qua vocati sunt, qui noluerunt venire ad nuptias; illa quippe vocatione & Judæi vocati sunt, quibus Christus crucifixus scandalum est, & gentes, quibus crucifixus stultitia est: sed ea vocatione p̄destinatos vocat, quam distinxit Apostolus.* Ecce germinam vocationem, unam electorum, quam ex Apostolo ait esse secundum propositum: alteram sufficientem eorum, qui noluerunt venire. Iterum l. de corr. & grat. c. 7. *Quicunque enim electi, sine dubio etiam vocati; non autem quicunque vocati, consequenter electi.* Nec dicas, vocatos saltem accepisse auxilium efficax ad id, ad quod suère vocati; nam S. Aug. hic, & locis ante citatis ait, vocatos suisse ad cœnam, ad nuptias agni, ad regnum suum, seu gaudia æterna, quæ consecuti non sunt.

187. Prob. conclusio 4. rationibus. Primò. Si non datur gratia sufficientis, vel indifferens, sed omnis est efficax, seu trahens necessariò post se consernum, non datur libertas: sed hoc licet admittat Jansenius, quoad libertatem à necessitate, quamvis non à coactione) est fallsum, ut suppono ex tr. de act. hum. a. n. 94. ergo. 1. prob. ma. si datur gratia intrinsecè efficax, qualis statuit Jansenius, actus necessariò fit: si ista non datur, neque datur alia sufficientis, tunc actus fieri non potest: ergo non datur libertas.

Secundò. Si non datur gratia sufficientis, DEUS non vult omnes homines salvos fieri: sed hoc est falsissimum: ergo, mi. est clara; nam DEUM vele omnes homines salvos fieri, est doctrina Apostoli, & Ecclesiæ, id quod fusè proba-

tum est tract. de DEO à n. 615, quin opposita doctrina damnata est ab Innocentio X. in propositione 5. Jansenii, prob. ma. si DEUS non omnibus dat gratiam sufficientem, sine qua salvi esse non possunt, tunc non dat media ad salutem, quæ ipse debet dare; quia non possunt aliunde haberi: ergo non potest prudenter intendere, tanquam finem earum salutem, seu hanc seriò velle. Tertiò. Sic DEUS eset causa peccatorum, & imposuisset homini præcepta impossibilia: sed hæc per se sunt absurdissima, & Calvino, ac Lutheri digna asserta: ergo, ma. patet consideranti; quia homo non eset culpabilis in eo, quod evitare non potuisset: sed potius DEUS, qui ea præcepta impossibilia, imposuisset, nec ramen (quod ex parte sua necessariò requirebatur) ad ea implenda juvare voluisset,

ARTICULUS III.

Solvuntur Objectiones.

188. O B. 1. S. Augustinus negat omnem gratiam, quæ non sit efficax, seu viætrix: ergo nulla datur gratia pure sufficientis. prob. ant. pluribus textibus S. Doctoris. Sic serm. 43. de verbis Domini c. 7. ait: *Agis, si agaris, & bene agis, si à bono agaris.* l. 2. contr. duas epist. Pelagianorum ad Bonifac. c. 9. *Homo p̄parat cor: non tamen sine adiutorio DEI, qui tangit cor, homo p̄parat cor.* l. 1. de p̄destinatione Sanctor. c. 8. *Si enim omnis, qui audivit à Patre, & didicit, venit, profecto omnis, qui non venit, non audivit à Patre, nec didicit: ergo.*

Resp. vix non debere dici infelicitatem S. Augustini, quod hæretici tam pertinaciter contendant, eum à suis partibus stare; non enim minus Calvinus, & Lutherus, quam Jansenistæ eum ubique pro se stare jaētant. sic Lutherus l. de servo arbitrio, ait: *Augustinus, quem p̄teris, totus meus es.* Calvinus in l. 5. Pigbitj. Doctrina nostræ nullum est caput, quod non propè ad verbum sèpius apud Augustinum occurrat. vide Bellar. tom. 2. controv. s. l. 4. de notis Ecclesiæ. c. 9. In forma, neg. ant. cuius falsitas manifestè patet ex textibus suprà allatis. ad prob. concessis textibus, neg. conf. Sit, quod illis locis S. Augustinus agat de gratia efficaci, hoc est, conjuncta cum actu, eumque infallibiliter, non tamen necessitate Janseniana, inferente: sufficit nobis, quod alibi agat de gratia sufficiente, sicut eum agere, satis jam ostensum est.

189. Omitto etiam, quod hic loci in primo textu per agi intelligatur præveniri gratia efficaci; ex hoc enim textu nos gratiam sufficientem non probamus, neque efficacem ab Augustino sèpius assertam negamus; utramque enim adstruit. De verbo agi, de quo hic textus meminit, videri etiam potest suprà n. 21. quamvis etiam non negem, per agi S. Doctorem aliquando intelligere, juvari gratia efficaci; nam ita intelligitur illud l. de corr. & gratia c. 2. ubi expōnens illud ad Rom. 8. v. 14. *Quicunque enim spiritu DEI aguntur, ii sunt filii DEI:* sic scribit: *In-telligent, si filii DEI sunt, spiritu DEI se agi, ut quod agendum est, agant, & cùm egerint, illi, à quo*

quo aguntur, gratias agant; aguntur enim, ut agant, non, ut ipsi nihil agant.

190. Secundus textus, etiam plus non probat, quād si DEUS efficaci gratia cor tangat, illud homo præpareret, vel gratia illi consentiat. Tertius textus referri debet ad illud Christi Domini. Joan. 6. v. 45. *Omnis, qui audit à Patre, & didicit, venit ad me.* In quem locum Theophylactus apud Maldonatum ait, *audire, esse tantum doctrinam percipere, discere autem esse credere, vel doctrinam amplecti;* & hinc non frustra Christum utrumque verbum conjunxit. Quare *audire* hic sumitur in secundo sensu, non in primo, de quibus n. 19. Vult igitur S. Augustinus tantum dicere, eum, qui verbum DEI audit, eique credit, venire ad Christum: eum autem qui non venit non discere, hoc est, non credere, adeoque gratiam non habuisse congruam, seu efficacem.

Nec te moveat, quod S. Augustinus dicat: *Nec audiuit, nec didicit, quasi diceret: Nec habuit gratiam efficacem, nec sufficientem; nam in primis regit dicunt, aliquos non audiisse; quia non haberunt vocationem immediatam ad fidem, sed tantum auxilia mediata, ut potuerint facere, quod est in se: dein illa particula nec non sumitur à S. Augustino ibi ita rigorosè, ut excludat utrumque divisim sed tantum collectivè: quasi diceret: utrumque non habuit collective; alias illius illatio planè non esset legitima; quia veller inferre ex uno, oppositum ejus, quod Christus tantum intulit ex duobus simul. Hoc confirmatur ex eo, quod statim subjungat illis verbis ista: Nam si audisset, & didicisset, veniret: & semper deinceps utrumque conjungat.*

191. Ob. 2. S. Augustinus in *Enchiridio c. 32.* exponens illud Apostoli ad Rom. 9. v. 16. *Non volentis, neque currentis, sed miseren- tis est DEI:* sic ait: *Restat, ut propterea recte dictum intelligatur: non volentis, neque currentis, sed miseren- tis est DEI, ut totum DEO detur: atqui juxta nos non totum daretur DEO, sed pars libero arbitrio, quod gratia sufficiente liberè consentiret: atque adeò verum etiam esset, ut ibidem habet S. Doctor. Non miseren- tis est DEI, sed volentis est bonitatis; quia id misericordia DEI sola non implet: quod, ut iterum eo loco ait S. Augustinus, nullus Christianus dicere audebit. Relp. 1. Videantur dicta à n. 399. de DEO, ubi ex S. Augustino l. 1. ad Simplicianum. q. 2. attulimus expositionem hujus textus Apostoli, prorsus congruentem cum nostris principiis de scientia media, quam non opus est huc repetere.*

Resp. 2. S. Augustinum loco objecto non velle, actus nostros liberos, & salutares (aliud est de indeliberatis, quos DEUS facit in nobis sine nobis) tribuendos esse DEO, tanquam soli agenti; nam ex Trident. sess. 6. c. 5. definitum habetur, quod *neque homo ipse nihil omnino agat: & can. 4 sess. ejusdem damnatur oppositum afferens: atque hoc indicat etiam S. Paulus 1. ad Cor. 15. v. 10. scribens: Abundantius illis omnibus laboravi: non ego autem, sed gratia DEI mecum. Sed & S. Augustinus idem aperie docet. l. de prædest. SS. c. 3. ajens: Utrumque ergo nostrum est, propter arbitrium voluntatis: & utrumque tamen datum est, per spiritum fidei, &*

charitatis: & infra: Utrumque ipsius est; quia ipse preparat voluntatem: & utrumque nostrum; quia non sit, nisi volentibus nobis. Quare ex S. Augustino non quidem nos omnino nihil agimus in bono opere: sed tamen totum simpliciter est attribuendum DEO, tanquam causæ plusquam primariæ, respectu cuius nos modicissimum facimus. Hoc probatur ex ipso textu S. Pauli 1. Cor. 15. in quo primariam vim agendi attribuit gratia, sibi autem instrumentalem, & multo minorem.

192. Et utique illi causæ totum simpliciter tribui debet, quæ est primaria, non quomodo cunque, sed ita, ut det actum primum proximum, sine quo nihil fieri potest: insuper suadet, hortetur, præcipiat, moveat impedimenta, physicè cooperetur, illustret intellectum, & inflammet interioris voluntatem, & quidem eo modo, quem congruum fore prævidit: idque totum faciat ex intentione boni operis. Certe causis hominis bene operantis fermè se habet, ac si quis dives pauperi donet vestem, cumque juvet, illam induere; licet enim pauper etiam cooperetur se induendo (cū posset nolle vestem accipere, vel eam induere) licet forte etiam pauper uno, vel altero ductu acūs, in quo tamen faciendo a ditate fuit adjutus, modicum quid fecerit, in tali casu tamen, quod pauper velius sit, totum tribuitur diviti, & pauper non habet, quod non accepit, nec potest in se gloriar, sed debet in divitis benignitate. Pariter, quando nos induimur quasi ueste gratia, & meriti, licet etiam modicum quid faciamus, cum adiutorio DEI, & cooperemur DEO nos induenti, totum tamen debet DEO adscribi: nec habemus, quod non accepimus, nec possumus in nobis, sed debemus in DEO gloriar.

Neque etiam gratia cooperando nosmet ipsos discernimus, sed DEUS discernit nos; discrēto enim dilecti à reprobo stat in benevolia DEI voluntate, qua misericorditer decernit elesto dare, vel actu dat auxilium, quod videret conjungendū cum consensu, dum reprobo decernit dare, vel actu dat aliud, quod videret quidem posse conjungi, sed non conjungendum cum consensu. In forma, neg. mi. quia, ut explicavimus, totum DEO datur ad mentem S. Augustini. Caterū addo, hoc argumento non bene impugnari gratiam purè sufficientem; quia quando hæc datur, non datur actus, qui beatum totus DEO dari, & liberum arbitrium n̄ agit. Sed nempe debent corradi undique S. Augustini textus, ut numerus saltēm accedat, quando non potest sperari pondus accessurum.

193. Ob. 3. S. Augustinus l. de corr. Grat. c. 12. ait: *Subventum est igitur infirmitatō voluntatis humanae, ut Divinā gratiā, indeclinabiliter, & insuperabiliter ageretur: ergo omnis gratia, quæ datur in statu naturæ lapſæ, seu infirmæ, indeclinabiliter, & insuperabiliter, trahit adeoque non est tantum sufficiens, seu talis, ut liberum arbitrium possit eam declinare, vel superare. Relp. Nolo hīc item moveare, an insuperabiliter, an inseparabiliter legendum sit: certe in pluribus antiquioribus exemplaribus habetur, ut ipsem vidi, inseparabiliter: quæ vox forte minus quam altera adversariis faverit: sed sit legatur, insuperabiliter. Insuperabilitas hæc, vel non*

est omnino & absoluta, vel non respicit arbitrium liberum; nam istud ex Tridentino sess. 6. can. 4. debet posse dissentire, si velit: & ex cap. 5. gratiam illam & abjecere potest.

Quin ipse Augustinus l. de spir. & lit. c. 34. ait: Nemo habet in potestate, quid ei veniat in mente: sed consentire, vel dissentire, propriæ voluntatis est. & post pauca: Consentire autem vocatio DEI, vel ab ea dissentire, sicut dixi, propriæ voluntatis est. Quæ quidem verba Janserius l. 2. de grat. Chri. c. 34. præcitat Kennitio (quem Bellarm. tom. 4. l. 6. de gratia & lib. arb. c. 11. merito expludit) ita exponit, ut velit, ea tantum significare, quod tam consensus, quam dissensus, sint actus voluntatis, at non pro libitu voluntatis elicendi, vel omittendi: verum ridicula est hæc exppositio; nam hac ratione etiam propria voluntatis esset præveniens prima inde liberata inspiratio; cum etiam actus vitalis sit ejusdem voluntatis: quod est contraria S. Augustinum, & omnes alios. Dein particula adversativa sed clare ostendit, quod per verba proprie voluntatis est, intelligat S. Doctor, quod sit in potestate, seu libitu voluntatis.

194. Itaque, ne S. Doctor secum ipso, aut cum Tridentino pugnet, ejus verba alium longè sensum habere debent, quam adversarii velint. Hinc in forma neg. conseq. & cum Illustrissimo Cameracensi in sua instructione pastorali p. 2. epist. 10. dico, verba illa insuperabiliter & indeclinabili signficare, quod homo, ex se infirmus, auxilio gratiæ, insuperabilis fiat omnibus tentationibus, quas unquam duxerit, mundus, aut alii quicunque exterius, sive quas caro interius, excitat, ut adeò horro adjutus gratiâ, immodo velit, has omnes superet, & à mandatorum Divinorum observatione nūquam declinet.

Et hunc sensum planè puto, esse à S. Augustino intentum; nam hoc clare innunt, quæ S. Doctor præmisit, tum c. 11. de infirmitate humana, & malis, quibus Sancti in hac vita ingemiscunt, & clamant ad DEUM: Liberâ nos à malo quoniam tu eis caro concupisces adversus spiritum, & spiritus adversus carnem, atque in tali certamine laborantes, ac periclitantes, dari sibi pugnandi vincendique virtutem, per Christi gratiam poscentum hoc ipso c. 12. ex quo verba objecta defumpta sunt, ubi ait: Major quippe libertas est necessaria, adversus tot, & tantas tentationes, que in paradyso non fuerunt, dono perseverantie munita, atque firmata, ut cum omnibus amoribus, terroribus, erroribus suis, vincatur bis mundus.

Ex quibus planè infectur, insuperabilitatem & indeclinabilitatem hanc, à S. Augustino asseri, respectu istarum tentationum, & difficultatum: quod confirmatur ex eo, quod S. Doctor ibi voluerit, ostendere discrimen, inter gratiam collatam Adamo in statu naturæ integrâ, & collatam nobis in statu naturæ lapsâ: hoc discrimen autem stat in eo, quod gratia nostra habeat vires ad superandas has tentationes, amores, terrores &c. quas vires non debuit habere gratia Adami, qui hujusmodi temptationibus, amoribus, terroribus &c. infestatus non fuit.

195. Duo huic explicationi videntur obiecti posse. Primum. Illa verba, quibus dicitur hunc necessaria libertas, dono perseverantie munita.

R. P. Art. Mayr Théol. Tom. I.

ta, atque firmata, videntur significare, quod sine ipso dono perseverantie non sit libertas expedita ad vincendas tentationes, adeoque nulla gratia sit tantum sufficiens. Sed respondeatur, S. Augustinum non dicere, necessarium esse donum perseverantie, ut mundus possit vinciri, sed, ut actu vincatur, adeoque hæc necessitas est tantum consequens: sicut etiam ipse consensus, vel ipsa victoria est tantum consequenter necessaria.

Interim tamen etiam antecedenter est necessaria, in gratia naturæ lapsæ collata, major vis superandi tentationes, quam fuerit necessaria in gratia Adami. Neque insuperabilitas, & indeclinabilitas, dono perseverantie ineft, etiam respectu voluntatis; nam hæc, sicut gratiæ, cui actu consentit, potest ex Tridentino dissentire, si velit, ita etiam potest dissentire dono perseverantie: sed huic dono inest tantum insuperabilitas respectu tentationum, quæ non possunt hoc donum superare.

Hæc dicta sunt ex suppositione, quod hoc donum perseverantie sit in aliquo auxilio gratiæ, collato ad eliciendum actum meritorium; si enim donum perseverantie staret, non in auxilio, quo homo denuo eliceret actum meritorium, sed in eo, quod iaperetur è vita, antequam perderet statum gratiæ, & amicitiæ DEI, quale donum est collatum illi, de quo Sapient. 4. v. 11. Raptus est, ne malitia mutaret intellectum ejus: tunc hoc donum posset esse insuperabile, & indeclinabile, etiam respectu voluntatis, quæ, cum in hoc casu non debeat, de novo posse mereri, neque etiam debet amplius libera esse.

196. Alterum, quod obisci huic explicacioni posset, est, quod hæc insuperabilitas (si donum perseverantie sit aliqua gratia) etiam conveniat gratiæ sufficienti, quæ instructa voluntas debet non posse superari à tentationibus, nisi ipsa velit: & tamen S. Aug. cit. c. 12. loquitur de gratia efficaci, ac electorum propria. Resp. duas istas classes gratiæ, non quidem differre quoad hanc insuperabilitatem, & indeclinabilitatem, neque quo ad hanc S. Augustinum differentiam aliquam inter eas statuere voulisse: addidisse tamen S. Doctorem ibidem alia prædicata, quæ gratiæ pure sufficienti non convenient, sed tantum gratiæ antonomasticæ efficaci & electorum propria; nam c. 11. sic habet: Prima Adami est enim, qua sit, ut habeat homo justitiam, si velit: secunda ergo plus potest, qua etiam sit, ut velit, & tantum velit, tantoque ardore diligat, ut carnis voluntatem, contraria concupiscentem, voluntate spiritus vincat. &: Est quippe in nobis per hanc DEI gratiam, in bono recipiendo, & perseveranter tenendo, non solum posse, quod volumus, verum etiam velle, quod possimus. Rursus c. 12. vocat gratiam collatam Adamo adjutorum sine quo non: collatam vero electi in statu naturæ lapsæ, adjutorum quo: at per hoc intelligit S. Augustinus, ut paulo post ostenderimus, gratiam efficacem. Iterum hoc cap. dicitur, ut supra retulimus, gratia dono perseverantie munita, atque firmata: quod non convenit gratia pure sufficienti. Insuper in ipso textu obiecto dicitur ageretur: per agi autem, ut non semel diximus, intelligit S. Doctor, induci, & adjuvari ad ipsum effectum actu ponendum. Quare rectè dicitur S. Augustinus, gemina prædicata

dicata gratiæ efficacis hic asseruisse, quorum quidem unum, nempe prædicatum insuperabilitatis, etiam habeat gratia sufficiens, in statu naturæ lapsæ collata: alterum vero, seu prædicatum conjunctionis infallibilis cum effectu, & perseverantia, conveniat soli gratiæ efficaci: sufficit autem ad discrimen inter has gratias disconvenientias in uno, nec requiritur discrepantia in omni prædicato, ut est cùique notum.

197. Ob. 4. Juxta S. Augustinum l. de corr. & grat. c. 12. in statu naturæ lapsæ non datur adiutorium, vel auxilium sine quo non, sed tantum datur adiutorium, vel auxilium quo: atqui auxilium sine quo non, est id, quod vocamus sufficiens; quia ex S. Augustino est illud, sine quo aliquid non sit, seu sine quo quidem aliquis non potest bene agere, sed tamen neque cum ipso bene agit: ergo non datur amplius auxilium sufficiens: sed tantum datur auxilium quo, hoc est, necessariò post se trahens consensum, seu, ut ait S. Pater, quo aliquid sit, sive quo quis insuperabiliter agitur. Confir. Ex S. Augustino in statu naturæ lapsæ non amplius datur gratia sanitatis, sed tantum medicinalis: atqui gratia sufficiens est gratia sanitatis; nam est collata Adamo adhuc saho: ergo nunc non amplius datur.

Resp. neg. ma. S. Augustinus ibi facit cōparationem, inter gratiam, Adamo in statu innocentiae collatam, & inter gratiam non qualemcumque, in statu naturæ lapsæ collatam, sed collatam electis, & prædestinatis, præsertim in ordine ad finalem perseverantiam, ut manifestissimum est, legenti totum contextum: & patet, vel ex primis verbis c. 13. ubi ad priora dicta respiciens ait: *Hec de his loquor, qui prædestinati sunt in regnum DEI.... non debitis, qui.... vocati dici possunt, non autem electi, quia non secundum propositum vocati.* Unde quidem nunc electi, in ordine ad finalem perseverantiam non accipiunt tantum auxilium sine quo non, sed auxilium quo, seu, si ita velis, efficax: non in sensu Janfennii, sed nostro, libertatem non ladeant. Alii autem accipiunt etiam tantum auxilium sine quo non, seu merè sufficiens, ut supra abundè probatum est ex S. Augustino, & vel ex verbis modo allatis patet; nam, præter electos dicit alios vocatos esse, non secundum propositum, utique illustratione aliqua interna, & auxilio sine quo non: non tamen auxilio quo; nam non consenserunt.

198. Ad confir. neg. mi. universaliter europeam; nam non omnis gratia sufficiens est gratia sanitatis, prout ista hic intelligitur; si enim sit gratia par omnibus temptationibus, nunc occurrentibus, non est gratia sanitatis, in sensu S. Augustini; quia in eo statu felicissimo non debebat gratia esse par temptationibus, quæ non dabantur; sed jam est gratia medicinalis, sicutem in actu primo; quia par est curaridis morbis, & infirmitatibus, licet ex defectu cooperationis humanae non medetur in actu secundo. Et quæso, qualis est ista illatio? Adamus accepit tantum auxilium sine quo non; prædestinati acciperunt auxilium quo: ergo nemo modo accipit auxilium sine quo non. Utique præter prædestinatos sunt alii. Imò neque prædestinati semper accipiunt auxilium quo; nam & isti sæpe labuntur, nec gratiæ semper cooperantur; sed hoc tantum

est certum, quod in ordine ad ultimam perseverantiam, seu, ut moriantur in statu gratiæ, accipiunt auxilium quo.

199. Si tamen hoc auxilium quo est ex mente S. Augustini gratia aliqua præveniens, & non ipse actus ultimus bonus finalis: quod ad mentem S. Doctoris videtur verosimilius dici; nam auxilium quo ait esse illud, quo aliquid formaliter sit. Sic cit. l. de corr. & grat. c. 12. art. alimenta esse auxilium sine quo non, ad vitam; nam sine his non potest quis vivere, quamvis etiam illa habens non necessariò vivat; cum possit iis non uti, & sic inediā mori: at vero beatitudinem ait esse auxilium quo; quia eo ipso, quod quis beatitudinem habeat, actu, & formaliiter beatus est. Et paulo post ait: *Ut per hoc donum non nisi perseverantes sint scilicet, ut prius dixit, quod per beatitudinem beati sint, ita hinc vult, quod per donum perseverantia formaliter perseverantes sint: adeoque donum perseverantia non sit quid distinctum à perseverantia ipsa, aut ab ultimo actu bono, in quo finaliter perseveratur.*

Neque dicas, ipsam operationem bonam non posse adiutorium, vel auxilium dici; nam merita nostra sunt concursus gratuitus DEI, & gratia cooperans, ut supra n. 13. in divisionibus gratia diximus, & hinc etiam magis DEO, quam nobis debent adscribi. Rectissime etiam ex S. Augustino dicuntur actus nostri à DEO dari; sic enim ait l. de grat. & lib. arb. c. 15. *Quare jubet, si ipse daturas est? quare dat, si bono facturus est?* & respondet: *Nisi quia dat, quod jubet, cum adjuvat, ut faciat, cui jubet: quod estidem, ac dicere: Dat actum;* nam hunc jubet ab homine fieri, non gratiam, vel actum primum: & dat; quia adjuvat ad illum, ut considerantur.

Imò valde probabiliter dicitur, S. Augustini intellexisse per donum perseverantia, non actu meritorium, sed aliud beatiū icum DEI, de quali diximus n. 195, nam l. de bono persever. c. 8. ait. *Quæ perseverantia si data est, perseverantia est usque in finem: si autem non est perseverantia usque in finem, non est data.... Non itaque dicant homines, perseverantiam cùque datum uique in finem, nisi, cùm ipse venerit finis.... Hoc ergo DEI donum suppliciter emereri potest, sed, cùm datum fuerit, amitti contumaciter non potest; cùm enim perseveraverit quisque usque in finem, neque hoc donum potest amittere, nec a'la, qua poterat ante finem: quomodo enim potest amitti per quod fit, ut non amittatur etiam, quod posset amitti?* Quodsi tamen alicui congruentius videatur, adiutorium quo accipi pro gratia efficaci in nostro sensu, non resistam; quia nil inde nostræ conclusioni contrarium inferunt.

200. Ob. 5. In statu naturæ lapsæ nondatur auxilium possibilis, sed tantum actionis: ergo nulla datur gratia pure sufficiens, prob. ant. ex S. Aug. nam l. sæpe, & præsertim l. de gestis Pelagi c. 1. ob illud auxilium possibilis hunc hereticum exagit. 2. l. de bono persever. c. 14. ait de Tyris: *Sed quoniā, ut crederent, non erat eis datum, etiam unde crederent, est negatum:* ergo non datur gratia, quando non datur cooperatio. 3. l. de corr. & grat. c. 11. *Nunc autem, quibus deest tale adiutorium efficax, seu actionis jam*

jam pœna peccati est, ergo in pœnam peccati nullum datur auxilium. 4. l. de prædef. SS. c. 6. Volunt ergo isti credere, nolunt autem illi: quis hoc ignoret? quis hoc neget? sed cùm aliis preparetur, aliis non preparetur voluntas à Domino, discernendum est utique, quid veniat de misericordia ejus, quid de judicio: ergo de judicio DEI venit, quod nullo auxilio præparetur voluntas.

Repf. dist. antec. In statu naturæ lapsæ non datur adjutoriorum possibilis Paganum. conc. ant. non datur adjutoriorum possibilis, seu tale, ut tribuat quidem potentiam, non tamen secum ferat actum. neg. ant. & cons. ad 1. prob. S. Augustinus loc. cit. distinguunt duplex adjutorium: unum, sine quo omnino non possumus, e.g. sine pedibus incidere: alterum, sine quo quidem possumus, at non sine difficultate, e.g. sine tribulis fruges terere, sine medicina sanitatem recuperare; per primum, seu per adjutorium, sine quo omnino non possumus, Pelagius volebat intelligi solam libertatem naturalem: per secundum verò, sive, sine quo quidem possumus, sed non sine difficultate, Pelagius volebat, intelligi gratiam, quam ipse, non ad posse simpliciter, sed tantum ad posse faciliter, necessariam volebat, ut iterum clarissime tradit S. Doctor l. de heresi. 88. seu Pelagiana: & hinc eum S. Augustinus exigitabat, instans, & urgens, ut gratiam ad simpliciter posse necessariam affereret. Ceterum adjutoriorum possibilis, in hoc tantum sensu, quod tribuat sufficientiam, seu potentiam ad posse, non autem tribuat etiam ipsum agere, seu non faciat, ut ipse actus sequatur, S. Augustinus nunquam negavit.

201. Ad 2. prob. Textus allatus tantum probat, quod Tyrannis non sit data gratia congrua, seu efficax, qua accepta crederent: non autem probat, negatum ipsis fuisse omne auxilium, etiam remota sufficiens, quo possent credere, e.g. gratia faciendo, quod est in se &c. Nec S. Augustinus dicit, negatum ei esse, unde possent, sed, unde crederent actu; quare neg. conf. quæ est falsa. Ad 3. probat. Eo textu ad summum probatur, nunc in pœnam originalis peccati, vel sèpè etiam in pœnam actualis peccati, non dari quibusdam hominibus semper gratiam efficiacem; nam S. Doctor cit. cap. II. loquens de Adamo docebat, quod hic fuerit in bonis, in quibus nos non sumus: addit, eum tamen in bonis illis non potuisse perseverare sine nova gratia: hanc autem ei datum fuisse talem, sine qua non ponisset, & cum qua potuisse bene agere; non autem ei datum fuisse ipsum bene agere: seu non datum fuisse gratiam efficacem: nunc autem electi dari gratiam potentiores, seu quæ secum ferat ipsam bonam operationem.

Ubi nota illud *tale*, in textu objecto positum, non referri ad immediatè præcedentia dicta de auxilio Adami: sed ad paulò priora: *Hoc autem tanto major est*; nam sèpè sit in longiori disputatione, ut talia relativa non respiciant immediatè præcedentia, sed paulò magis remota: & hic id etiam fieri debere ratio probat; nam S. Augustinus ibidem dicit, quod illud *tale* auxilium, quod negatur quibusdam in pœnam, aliis detur secundum gratiam, & tanto amplius, hoc est, supra gratiam Adami excellentius, ut non solum adjit, sine quo permanere non possemus, etiam si ve-

limus: verùm etiam tantum, ac tale sit, ut vélimus: quæ convenienti soli gratia efficaci. 2dō, id fieri etiam debet, ne S. Augustinus sibi, & Conciliis, contradicat, si auxilium omne sufficiens neget.

Si quis tamen omnino contendat, S. Augustinum velle, quod nunc in pœnam peccati non detur amplius tale auxilium, quale fuit datum Adamo, poterit responderi, esse pœnam peccati, quod non detur amplius illa gratia latior, quam habuit Adamus, testē S. Augustinū *eodem capite*, cum qua scilicet facilis, & sine tanto conatu, potuisse benē operari; quia non erant tot tentationes, & difficultates; sive, quod in pœnam peccati non detur amplius gratia sufficiens, ut vestita circumstantiis iis, quæ datæ fuerunt in Adamo; de quibus ibi S. Doctori multis est sermo. Et sanè hoc complexum gratia sufficiens, & circumstantiarum illarum, nunc non datur, in pœnam peccati, licet detur adhuc gratia sufficiens, etiam potentior, quamvis non latior, immo nec aquæ latè. Aliam solutionem adhuc, si placet querere, inventi apud Suarezum de grāt. l. 4. c. 18. quæ quoad substantiam cum hac posteriore sermone coincidit. Ad 4. probat, neg. cons. Textus tantum probat, quod quibusdam detur gratia efficax, non autem aliis: & illis quidem detur ex misericordia, sed his ex justo quidem, arcando tamen judicio DEI, negetur.

202. Ob. 6. Si aliquæ tandem gratia quælibetunque sufficientes admitti debent, exstant in motibus quibusdam bonis, longè debilioribus, quam sint motus concupiscentiæ: nec alias gratias sufficientes, & inefficaces S. Augustinus agnoscit: ergo. prob. ant. l. de grāt. & lib. arb. c. 17. sic ait: *Qui ergo vult facere DEI mandatum, & non potest, jam quidem habet voluntatem bonam, sed adhuc parvam, & invalidam: poterit autem, cum magnam babuerit, & robustam.* Et post pauca de S. Petro, dicente, se velle pro Christo animam ponere, ait, quod in eo nondum fuerit charitas perfecta: *Tamen quamvis parva, & imperfecta, non deerat, quando dicebat Dominus: Animam meam pro te ponam;* putabat enim se posse, quod se velle sentiebat. Immo l. 1. ad Simplician. q. 2. scribit: *Ad alios autem vocatio quidem pervenit, sed quia talis fuit, quam moveri non possent, ut eam capere apti essent, vocati quidem dici potuerunt, sed non electi:* ergo juxta S. Augustinum auxilium inefficax, seu purè sufficiens, est, cui quis cooperari non potest.

Ita docent quidam ex Jansenii assclis, ut ad speciem admittant aliquam gratiam sufficientem, quæ re ipsa insufficiens est, ad effectum ultimato intentum: ad eum verò effectum, ad quem proximè datur, efficax, nempe in ordine ad aliquos debiles motus, & inclinationes, inefficaciter tantum tendentes ad actionem meritioram, vel ad fugam peccati, ultimato intentam. In forma neg. ant. S. Augustinus, ut fuisse probatum superius a. n. 180. admittit gratias verè sufficientes, ut quis veniat ad cœnam magnam, ad nuptias agni &c. ut quis non reprobis fiat, mandata observet; ad quæ non sufficiunt, ex ipsorum adversariorum confessione, illi debiles motus &c. adeoque non sunt gratia sufficiens S. Doctoris.

203. Si quæras, quid igitur S. Augustinus intel-

intelligat, per voluntatem parvam, per charitatem imperfectam. Resp. intelligere eum gratiam nequid proximè, sed remotè sufficientem, seu, quæ sufficiat ad impetrandam, oratione, vel alio minoris meriti opere bono, gratiam maiorem, quæ proxime sufficiat, ad exequenda majora. Hinc toties monet, esse suppliciter petitum, quod nequid possumus. Sic l. de grat. & lib. arbit. c. 18. ait: Precepto admonitum est liberum arbitrium, ut quereret DEI donum. & l. i. ad Simplician. q. 1. post medium. Hoc enim refat in ista mortali vita libero arbitrio, non, ut impleat homo iustitiam, cùm voluerit: sed, ut se supplici pietate convertat, ad eum, cuius dono eam possit implere. & l. de nat. & grat. c. 43. Non igitur DEUS impossibilia jubet, sed jubendo admonet, & facere, quod possit, & petere, quod non possit. Et sane, si S. Petrus vigilasset, & orasset, in temptationem non intrasset.

Locus ex l. ad Simplician. probat vel maximè scientiam medianam, ut tract. de DEO n. 400. ostendimus. Illud: Moveri non possent: significat tantum impotentiam consequentem; quia scilicet prævisa erat vocatio tunc illis incongrua ob refractariam eorum voluntatem, qua stante moveri non poterant; sic enim S. Doctor se explicat tract. 53. in Joannem in illa verba Joan. 12. v. 39. Propterea non poterant credere; quia iterum dixit Isaías &. ubi quererit, quomodo ergo peccaverint, si non potuerunt credere: & sic responderet: Quare autem non poterant, si à me queratur, citò respondeo; quia nolebant; malam quippe eorum voluntatem prævidit DEUS, & per prophetam prænunciavit.

204. Dices: S. Augustinus nunquam facit mentionem gratiæ sufficientis, sed semper efficacis: ergo illam non agnovit. Resp. neg. ant. cuius falsitas patet ex n. 186. Quod autem sèpius agat de gratia efficaci, ratio est, ut ait Rhodes disp. 2. de gratia q. 2. sec. 1. ad ob. 1. quia voluit maximè stabilire gratiam, que non tantum daret posse, sed etiam agere. Cum enim Pelagius, anathematis metu perculsus, admitteret, necessariam esse aliquam gratiam possibilitatis, & eam à DEO haberi, concederet (quamvis dein discipulis suis eam perverse explicaret) non autem admitteret gratiam ipsius actionis, operationis, aut volitionis, neque vellet actionem ipsam haberi ex gratia DEI, ut constat ex variis locis S. Augustini, praesertim l. de grat. Chri. c. 3. & 41. item l. de nat. & grat. c. 42. voluit S. Doctor, in id maximè incumbere, ut ostenderet, ipsam quoque bonam voluntatem, actionemque meritioram esse ex gratia, quæ non tantum potentiam, sed etiam ipsum actuale exercitium daret: & hoc exercitium quoque esse gratuitum donum DEI: quod vel maximè urget cit. l. de grat. Chri. c. 47..

Hac ratione S. Doctor imprimit præcipuum controversiarum scopum attingebat; dein etiam vitabat necessitatem novarum questionis, quid scilicet esset illa gratia possibilis, an tantum liberum arbitrium, an donum superadditum, an intelligeretur gratia possibilis, necessaria ad simpliciter posse, an tantum necessaria ad faciliter posse, de quo n. 200. Et quamvis hanc questionem de gratia possibilis S. Doctor aliquoties tractet, tamen nolebat, eam ubique misceri; hinc ad im-

pedendum ejus ingressum, maluit sèpius de auxilio efficaci tractare. Voluit item S. Augustinus agere de illa gratia, quæ est per excellentiā talis dicta, & in ordine ad finalē per severantiam prædestinatōrum est propria.

ARTICULUS IV.

Solvuntur reliquæ objectiones contra gratiam sufficientem.

205. Ob. 7. Gratia sufficientis non prodest, nisi ad peccandum, &c., ut sine invidia, & reprehensione, homo possit damnari à DEO: sed talis gratia est absurdissima: ergo non datur. Resp. neg. ma. quæ est blasphemia, & longe crudior, quā propositio 6. ab Alexandro VIII. damnata, de qua n. 184. Si gratia sufficientis sumatur specificativè, vel denominativè, hoc est, præcisè ut auxilium à DEO proveniens, est utilissima ad salutem, & beneficium magnum DEI, sicut multa alia, quibus male abutimur, ut dictum tract. de peccat. n. 289.

Si autem gratia sufficientis sumatur reducibilis, vel concretivè, aut quidditativè, ut conjuncta cum nostro dissenso, tunc est verum, quod, in sensu composito, non sit utilis ad non peccandum; non enim possumus, simul peccare, & non peccare: at hoc non provenit à gratia, sed à nostra malitia; quia gratia purè sufficientis, concretivè sumpta, non est à DEO, sed à nostra culpa, quæ denominat gratiam in actu secundo purè sufficientem, seu inefficacem: immo etiam culpa nostra determinat DEUM, ad scientiam medianam de dissenso futuro, seu de inefficacia gratiæ, futura in iis circumstantiis.

206. Ob. 8. Gratia sufficientis est talis, ut nunquam ab origine mundi habuerit suum effectum, vel obtinuerit suum finem: sed talis gratia est monstrosa: ergo. Confir. Gratia sufficienti ut tali nemo potest cooperari: sed sic non est sufficientis: ergo est sufficientis, & non sufficientis. Resp. dist. ma. gratia sufficientis est talis, ut in specie sua nunquam obtinuerit finem suum. neg. ma. ut in individuo, subdist. non obtinuerit ex intrinseco suo aliquo defectu. neg. ma. ex culpa hominum extrinseca, conc. ma. & dist. sic mi. neg. cons.

Non est inutilis gladius in specie sua, eti plures gladii in individuo per accidens non quam ad defensionem vitæ, vel justam occisionem inimici, in bello adhibiti sint, dummodo alii ejusdem speciei finem illum obtinuerint: & sic etiam non est inutilis gratia sufficientis in specie sua, quamvis, hīc & nunc, ex culpa hominis effectum non habeat, dummodo eadem in specie gratia effectum in alio habeat: atqui eadem gratia, entitativè, seu denominativè accepta, in specie sua Theologica, in multis habet effectum e. g. eadem illustratio de vanitate mundi, aut poenis inferni, multos ad seriam penitentiam movit, quamvis alios non permoverit: & quidem non ex defectu suo, sed ex culpa ipsorum, qui ex sua malitia ei assentiū noluerunt.

207. Nec dicas, har. c. illustrationem esse essentialiter affixam Petro, utpote actionem vitalem,